

Kertomus Tähtitieteellisen yhdistyksen Ursan toiminnasta 1951-1952.

1. Jäsenasiat.

Toimintakauden alussa Ursaan kuului 2 kunniajäsentä, vakinaisia 120 ja vuosijäseniä 383 eli yhteensä 505 jäsentä. Vuoden kuluessa näissä luvuissa on tapahtunut seuraavat muutokset:

Pääosaston vakinaisista jäsenistä on 1 kuollut ja uusia liittynyt 5. Myös vuosijäsenistä on 1 kuollut, muista syistä luettelosta poistettu 6 ja uusia liittynyt 12. Lisäys pääosaston kohdalla on siis 9 jäsentä.

Yleisessä maaseutuosastossa on kuollut 1 vakinainen jäsen, eri syistä luettelosta poistettu 5 vuosijäsentä ja uusia liittynyt 4. Vähennys on siis 1 vakinainen ja 1 vuosijäsen.

Lahden paikallisosastossa on lisäys 2 vakinaista ja 1 vuosijäsen, Tampereen paikallisosastossa lisäys 1 vakinainen ja 13 vuosijäsentä. Imatran ja Mikkelin paikallisosastoissa ei ole jäsenluvussa tapahtunut muutoksia.

Jäsenistön kokoonpano on nyt siis seuraava:

	Kunniajäs.	Vakin.jäs.	Vuosijäs.	Yhteensä
Pääosasto	1	89	131	221
Yl.maaseutuosasto	1	26	61	88
Lahden paikallisosasto	-	4	146	150
Tampereen - " -	-	1	41	42
Imatran - " -	-	1	19	20
Mikkelin - " -	-	5	3	8
	2	126	401	529

2. Hallitus

Ursan vuosikokouksessa 30.10.1951 valittiin

puheenjohtajaksi	tohtori E. Sucksdorff
varapuheenjohtajaksi	- " - Pentti Kalaja
sihteeriksi	maisteri Erkki Kääriäinen
hallituksen jäseniksi	tohtori S. von Numers ja johtaja N. Mattsson
varajäseniksi	tohtori T.J. Kukkamäki ja taiteilija Matti Warén.

Tilintarkastajiksi tulivat valituiksi prof. Risto Jurva sekä kapt.evp. A.J.Saari sekä heidän varamiehikseen tohtorit Veikko Rossi ja Tauno Honkasalo.

Hallitus valitsi keskuudestaan kirjastonhoitajaksi tohtori Pentti Kalajan ja varainhoitajaksi johtaja N. Mattssonin. Hallituksen kokoonpanossa ei ole toimintakauden kuluessa tapahtunut muutoksia.

Paikallisosastojen puheenjohtajina ovat toimineet Lahdessa rovasti J. Varjovaara, Tampereella rehtori Eino Lähteenmäki, Imatralalla kanttori Toivo Kiuru ja Mikkelissä lehtori Armas Ikonen.

3. Yleiset kokoukset.

Yleisiä kokouksia toimintakauden aikana on ollut 4. Vuosikokouksessa 30.10. tohtori Paul Kustaanheimo esitelmöi Helsingin Yliopistossa suoritetuista spektrofotometrisistä töistä.

Toista syyskauden kokousta vietettiin Ursan 30-vuotisen toiminnan merkeissä 5.12. Kokouksessa tohtori Pentti Kalaja esitti Ursan historiaa 30-vuotistaipaleelta ja juhlaesitelmän piti kunniajäsen, prof. Yrjö Väisälä pikkuplaneetoista. Kokouksen jälkeen siirryttiin yhteisille illallisille, jossa tilaisuudessa mm. kuultiin taiteilija Matti Warénin hauska kronikka ursalaisista. Myös maaseutuosastoista oli saapunut edustajia tähän juhlaan.

Kevätkauden kokoukset olivat 13.2. ja 27.3. Edellisessä puheenjohtajamme tohtori E. Sucksdorff esitelmöi revontulista ja tohtori S. von Numers kertoi käynnistään Mount Palomarin tähtitornissa. Jälkimmäisessä kokouksessa kuultiin norjalaisen vieraamme astronomi Hans. S. Jelstrupin esitelmä "En reise i stjerneverden."

Kokouksissa käyneiden jäsenten ja muun yleisön yhteislukumäärä nousi n. 300 henkilöön.

4. Hallituksen kokoukset.

Ursan hallituksella oli kuluneena toimintavuotena 8 kokousta. Näissä käsitellyistä asioista mainittakoon seuraavat:

Lahden paikallisosaston puheenjohtaja, rovasti J. Varjovaara päätettiin kutsua Ursan vakinaiseksi jäseneksi hänen ansioidensa takia tähtitornin aikaansaamiseksi Lahteen.

Päätettiin hankkia ehdotus Ursan sääntöjen muuttamiseksi.

Paikallisosastojen vakinaisten jäsenten maksusta päätettiin pääosastolle tulevaksi osaksi määrätä puolet, eli sama kuin vuosijäsentenkin maksusta.

Päätettiin ryhtyä toimenpiteisiin "Tähtitiedettä harrastajille III":n aikaansaamiseksi. Toimituskunnan muodostaa hallitus kokonaisuudessaan.

5. Kirjasto.

Toimintavuoden aikana on Ursan kirjastoon tullut yhtä poikkeusta lukuunottamatta samat aikakauslehdet kuin edellisinkin vuosina, nimittäin

Nordisk Astronomisk Tidsskrift sekä sen Aktuelle Meddelelser
The Observatory
Cassiopeja
Popular Astronomy
Sky and Telescope
Sternenwelt
Archimedes ja
Molekyyli.

Näistä Popular Astronomy lakkasi ilmestymästä vuoden 1951 lopussa.

Kirjastoon on toimintavuoden kuluessa ostettu 2 nidettä sekä saatu lahjaksi 8 nidettä. Kirjaston luettelossa on nyt 283 nidettä kirjoja ja 146 vuosikertaa aikakauslehtiä ja vuosikirjoja.

Lainaustoiminta on jatkunut vilkkaanlaisena. Lainaajina on ollut 15 helsinkiläistä ja 8 maaseutulaista Ursan jäsentä. Lainassa oli yhteensä 180 nidettä.

6. Tähtitorni.

Entisen varainhoitajamme kapt. A.J. Saaren toimesta tähtitorni oli avoinna syyskaudella 1951 tilapäisesti koululuokkia, kurssilaisia ym. retkikuntia varten muutamana iltana ja katselijoita oli n. 300 henkilöä. Varsinaisena näytäntökautena maaliskokuussa 1952 torni oli avoinna 30 iltana. Näiden aikana katselijoita kävi 953 henkilöä, niistä 542 aikuista, 372 lasta ja 39 ursalaista, sekä näiden lisäksi eräitä koululaisryhmiä, joille torninhoitajamme johtaja N. Mattsson on esitellyt tähtitaivasta.

Tähtitornia on entiseen tapaan käytetty myös erinäisiin harrastajatehtäviin.

Tornissa on toimintavuoden aikana suoritettu erinäisiä pienempiä korjauksia.

7. Muu toiminta.

Ursan aloitteesta alkanut tähdenpeittojen havaitseminen harrastajain piirissä ja puolustusvoimissa on jatkunut. Prof. R.A. Hirvonen on laatinut tähdenpeittoluettelot ja alustavan käsittelyn jälkeen toimittanut havainnot kansainvälisen tutkimuksen käyttöön. Luetteloi-

ta ja havainto-ohjeita on edelleen Ursalta saatavissa.

Tähtitaivas N° 12 ilmestyi viime vuoden lopulla ja on jaettu jokaiselle jäsenelle. Samoin on niitä haluaville jaettu Valtiokalenterin kalendario-osan eripainoksia, jotka Helsingin Yliopisto on Ursan käyttöön luovuttanut.

Kuten edellä tuli mainituksi, on päätös uuden julkaisun aikaansaamiseksi tehty, ja on hyviä toiveita saada se julkisuuteen alkaneen toimintakauden aikana.

Ursan perustajajäsenten ja monivuotisten toimihenkilöiden taiteilija Matti Warénin ja professori Uno Pesosen täyttäessä 60 vuotta heille kummallekin lahjoitettiin Ursan julkaisut nahkakansiin sidottuina.

Ursan varapuheenjohtaja, toht. Kalaja on esitelmöinyt tähtitieteellisistä aiheista kuluneen toimintavuoden syyskaudella Tampereen työväenopistossa, Riihimäen kansalaisopistossa, Lahden Kansanopistossa ja Kouvolan yhteislyseossa sekä Yleisradiossa kolme kertaa. Kevätkaudella ja kesällä hän on esitelmöinyt Hämeenlinnan Kansalaisopistossa kaksi kertaa, Fraternitas-yhdistyksessä, Riihimäen kansalaisopistossa, Hämeenlinnan kansalaisopistossa, Kalajoen kristillisessä kansanopistossa, Raudaskylän kristillisessä kansanopistossa, Tampereen Ursassa ja Pohjois-Savon Nuorisoseurojen liiton kesäjuhilla Suonenjoella sekä Yleisradiossa - päivän peili-lähetykset mukaan laskettuna - neljä kertaa. Sen lisäksi hän on toimittanut Uuden Suomen katsausta tähtitaivaaseen talvikuukausien aikana.

Lopuksi Ursa panee kiitollisuudella merkille Helsingin kaupungin arvokkaan taloudellisen tuen, joka tuntuvasti on helpottanut Ursan taloudellista tilaa.

Erkki Kääriäinen
Erkki Kääriäinen
Ursan sihteeri